

je vse. Niti toliko nismo poskrbeli (tudi kot država!), da bi doma in mednarodno zaščitili eno svojih posebnosti in razpoznavnosti. V izložbi slaščičarne sredi Benetk presenečen prebereš napis ob orehovi potici: La Putizza – Dolce tipico Triestino (!).

Med najbolj značilne velikonočne potice sodijo t. i. potice s pomladnimi nadevi, med katerimi je na prvem mestu pehtranov, le v Sloveniji uporabljan v sladki kombinaciji. Prav zato je pehtranova potica med najbolj značilnimi velikonočnimi poticami.

RECEPT

KOSTELSKI ŽELODEC

SESTAVINE

1 prekajen ali na zraku posušen
svinjski želodec ali 2 debeli črevesi (danki)
1–1,5 kg starega belega kruha
30 jajc
3–5 dag kvasa
½ žličke soli
½ žličke popra
50 dag kubane šunke ali krače
30 dag suhe slanine

1. Svinjski želodec (ali debeli črevesi) približno 30 minut namakamo v mlačni vodi, da se zmehča.
2. Kruh, slanino in šunko narežemo na kockice.
3. Jajca, sol, poper in kvas zmešamo v preliv in ga polijemo po narezanem kruhu, slanini in šunki. Večkrat rahlo premešamo.
4. Z mešanico napolnimo želodec (ali danki) in ga zašijemo. Želodec naj nato 30 minut počiva.
5. Želodec položimo v namaščen pekač in ga pečemo 1 uro in 30 minut pri temperaturi 180–200 °C.

Nekatere gospodinje želodec najprej nekoliko pokuhajo in nato spečejo, danko pa vedno le spečejo.

Zelo stara in pomembna velikonočna jed so *jajca*. Jajce je namreč prastar in naravni simbol rodovitnosti ter izvir vsega življenja v pomladanskem času. Simbolika jajca se navezuje na stara poganška obredja, ko so častili boginjo Eostro. V krščanstvu je jajce postalo znamenje Kristusovega vstajenja in tudi krsta. Kristus je vstal iz kamnitega groba, podobno kakor pišče pride iz jajca in tako

kot krst pomeni vstop v novo življenje. Jajca so tudi simboli ljubezni in prijateljstva, kozmično jajce pa predstavlja celotno stvarstvo. Kuhanim, pobarvanim ali kako drugače okrašenim jajcem najpogosteje pravimo *pirhi*. V Beli krajini so *pisanice*, v Prekmurju *remenke* ali *remenice*. Rumen pomeni v prekmurskem narečju namreč rdeč, saj so pobarvana jajca najpogosteje rdeča. Tudi okraševanje je ena od sestavin likovne dediščine, ki bi nas lahko motivirala pri iskanju novih in novih ustvarjalnih možnosti. Na eni strani gre za ponavljanje zgodovine ali obnavljanje zgodovinskega spomina, kamor spadajo predvsem belokranjske pisanice in prekmurske remenke. Njihovo izdelovanje je torej neke vrste 'živi muzej' poslikavanja in krašenja pirhov. Po drugi strani pa gre za iskanje novih rešitev. V Ljubljani je bila že med obema vojnama navada, da so pirhe poslikavali vrhunski slikarji in jih prodajali v umetniških trgovinah. Nekaj podobnega so tudi veliki pirhi, ki so jih poslikali sodobni slovenski umetniki in so jih za dobrodelne namene prodali na eni od dražb ljubljanskih Lionsov v Cankarjevem domu. Pred leti je začel na svojevrsten način izdelovati pirhe mojster France Grom z Vrhnike. Izpihane, torej prazne lupine pirhov okraši s prediranjem z vrtalnim strojem. Tako nastajajo čudoviti čipkasti motivi, ki so nova posebnost na tem področju naše ustvarjalnosti. Prediranje pirhov z ornamentiranimi vzorci sicer poznajo tudi v nekaterih drugih evropskih deželah, vendar so Gromove rešitve tehnološko in likovno nekaj povsem izvirnega in upravičeno nosijo ime *vrhniški pirhi*.

Časopis Slovenske novice je po osamosvojitvi leta 1991 vsako leto razpisal **TEKMOVANJE ZA NAJLEPŠE OKRAŠENE PIRHE**. Udeleženci so do leta 2008 tekmovali v treh kategorijah, in sicer v t. i. klasičnem, fantazijskem in otroškem okraševanju jajc. Po nekaj letih so tekmovanje opustili, ostalo pa je več lokalnih in regionalnih tekmovanj in razstav.